

Üldine teave - Ungari

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [hu](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad. Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

SISUKORD

- 1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?
- 2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?
- 3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?
- 4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?
- 5 Milline ametiasutus on pädev:
 - 5.1 pärimisasjades?
 - 5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?
 - 5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?
 - 5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?
- 6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).
- 7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?
- 8 Kas pärija pärib ka surnu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?
- 9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?
 - 9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?
 - 9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?
 - 9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?
- 10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Käesolev teabeleht on koostatud koostöös Euroopa Liidu Notariaatide Nõukoguga.

1 Kuidas koostatakse surma puhuks tehtud korraldus (testament, ühine testament, pärimisleping) vara üleminekuks?

a. Testamendid

Ungari õigussüsteemis kasutatakse kolme peamist liiki testamente: tõestatud testamendid, kirjalikud eratestamendid ja (erandliku liigina) suulised testamendid (vt tsiviilseadustiku (*Polgári Törvénykönyv*) § 7:13).

aa. *Tõestatud testament* tuleb koostada notari juures. Sellise testamendi koostamise ajal kohaldab notar asjakohaseid eriõigusnorme (notariaadiseaduse neid sätteid, mida kohaldatakse notariaalsete tehingute suhtes).

ab. Ungari õiguses on sätestatud kolm *kirjalike eratestamentide* alaliiki:

– *omakäeline (holograafiline) testament*, mis on vorminõuetele vastav, kui selle on tervikuna kirja pannud ja allkirjastanud testaator oma käega (tsiviilseadustiku § 7:17 lõike 1 punkt a);

– *teiste isikute poolt kirja pandud (allograafiline) testament*. Sellisele testamendile peab testaator alla kirjutama kahe tunnistaja samaaegsel juuresolekul või – kui testament allkirjastati varem – peab testaator kinnitama oma allkirja õigsust kahe tunnistaja samaaegsel juuresolekul. Tunnistajad peavad testamendi tunnistajatena allkirjastama. Masinkirjas testamente käsitatakse allograafiliste testamentidena isegi juhul, kui testaator on selle ise trükinud (tsiviilseadustiku § 7:17 lõike 1 punkt b);

– *notari juurde hoiule antud eratestament*. Selleks et selline testament (kas allograafiline või omakäeline) vastaks vorminõuetele, peab testaator selle ise allkirjastama ja seejärel andma isiklikult hoiule notari kätte, märgistades dokumendi konkreetselt kui testamendi. Testamendi võib notari kätte hoiule anda kas avatud või suletud dokumendina (tsiviilseadustiku § 7:17 lõike 1 punkt c).

Kõigi kolme eratestamendi liigi puhul kehtib vorminõue, et *testamendi koostamise kuupäev* peab olema dokumendis selgelt märgitud.

Kirjalike eratestamentide kategooria puhul kohaldatakse erieeskirju selliste testamentide suhtes, mis koosnevad *mitmest eraldiseisvast lehest*:

– omakäelise testamendi iga leht peab kandma järjekorranumbrit;

– allograafilise testamendi puhul on lisaks lehtede nummerdamisele nõutav, et testaator ja kaks tunnistajat allkirjastaksid testamendi iga lehe (tsiviilseadustiku § 7:17 lõige 2).

Kirjaliku testamendi võib koostada üksnes *sellises keeles*, mida testaator mõistab ja milles ta oskab

– kirjutada (omakäeliste testamentide puhul) või

– lugeda (allograafiliste testamentide puhul).

Testamendid, mis on koostatud kiirkirjas või mis tahes sümbolites või salakirjas peale üldkasutatava kirjaviisi, on õigustühised (tsiviilseadustiku § 7:16).

ac. *Suulise testamendi* võib teha isik, kes on sattunud erandlikku eluohtlikku olukorda, kus kirjaliku testamendi tegemine ei ole võimalik (tsiviilseadustiku § 7:20). Suulise testamendi tegemiseks peab testaator suuliselt väljendama oma kogu tahet kahe tunnistaja samaaegsel juuresolekul tunnistajatele mõistetavas keeles – või viiplitsemisega, kui testaator kasutab viipekeelt – ning samaaegselt teatama, et suulise testamendi näol on tegemist tema viimse tahte avaldusega (tsiviilseadustiku § 7:21). Suulise testamendi erandlikku laadi rõhutab säte, et selline testament muutub õigustühiseks, kui testaatoril oli 30 järjestikuse päeva jooksul pärast suulise testamendi tegemise tinginud olukorra lõppemist võimalus teha kirjalik testament ilma igasuguste raskusteta (tsiviilseadustiku § 7:45).

b. Ühiste testamentide vormi käsitlevad erinormid

Tsiviilseadustiku kohaselt võivad abikaasad teha oma abielulise kooselu ajal ühise testamendi (tsiviilseadustiku § 7:23).

Tuleb märkida, et lisaks abikaasadele võivad ühise testamendi teha ka registreeritud kooselu partnerid, võttes arvesse registreeritud kooselu seaduse (2009. aasta seadus nr XXIX) § 3 lõiget 1.

Abikaasad (registreeritud kooselu partnerid) võivad teha ühise testamendi ühes järgmises vormis:

ba) *tõestatud (notariaalse) testamendina*;

bb) *omakäelise testamendina*. Sellisel juhul paneb üks testaatoritest testamendi tervikuna oma käega kirja ja allkirjastab selle ning teine testaator kinnitab samas dokumendis omakäeliselt kirja pandud ja allkirjastatud avalduses, et dokument sisaldab ka tema viimse tahte avaldust;

bc) *allograafilise testamendina*. Sellisel juhul allkirjastavad testaatorid testamendi teineteise ja kahe tunnistaja samaaegsel juuresolekul või (kui testament allkirjastati varem) kinnitavad mõlemad testaatorid teineteise ja kahe tunnistaja samaaegsel juuresolekul varasemalt nende poolt testamendile kantud allkirjade õigsust.

Vormiga seoses kohaldatakse erinorme selliste ühiste testamentide suhtes, mis koosnevad *mitmest eraldiseisvast lehest*:

- ühe testatori poolt omakäeliselt koostatud testamendi puhul peab testamendi iga leht kandma järjekorranumbrit ja teise testatori allkirja;
- allograafilise testamendi puhul on lisaks lehekülgede nummerdamisele nõutav, et mõlemad testatorid ja kaks tunnistajat allkirjastaksid testamendi iga lehe (tsiviilseadustiku § 7:23 lõige 3).

c. Pärimisleping

Ungari õiguse kohaselt on tegemist pärimislepinguga, kui üks lepinguosaline (testaator) nimetab teise isiku oma pärijaks *tasuks elatise, annuiteedi või hooldamise eest* (tsiviilseadustiku § 7:48).

Sellest tulenevalt on pärimisleping Ungari õigusaktide kohaselt alati rahaliste huvidega seotud leping. Pärimislepingus võib testaator nimetada teise lepinguosalise kas kogu oma vara pärijaks või konkreetse osa või konkreetse vara pärijaks. Tasuna ette nähtud elatist, annuiteeti või hooldamist võib pakkuda kas testaatorile või lepingus kindlaks määratud kolmandale isikule. Pärimisleping on üksnes testatori, mitte teise lepinguosalise (elastist, annuiteeti või hooldamist pakkuva isiku) surma puhuks vara kohta tehtud korraldus.

Pärimislepingu *vormilise kehtivuse* suhtes kohaldatakse kirjalike testamentide vorminõudeid selle erandiga, et allograafiliste testamentide jaoks kehtestatud vorminõudeid kohaldatakse selliste lepingute suhtes isegi juhul, kui need on koostanud üks lepinguosaline omakäeliselt (tsiviilseadustiku § 7:49 lõige 1). Sellest tulenevalt on pärimisleping vormiliselt kehtiv, kui on täidetud järgmised tingimused:

- see on koostatud notariaalselt tõestatud dokumendina (sarnaselt tõestatud testamendiga) või
- see on koostatud allograafiliste testamentide jaoks ette nähtud viisil (s.t kahe tunnistaja osalusel).

Selleks et pärimisleping oleks kehtiv, on vaja *seadusliku esindaja nõusolekut või eestkostja heakskiitu*, kui testaatorina pärimislepingut sõlmiv isik on:

- piiratud teovõimega alaealine või
- isik, kelle teovõimet on osaliselt piiratud seoses õigusega teha varaga seotud õiguslikke avaldusi (tsiviilseadustiku § 7:49 lõige 2).

2 Kas korraldus tuleb registreerida? Kui jah, siis kuidas?

Ei. Korralduse kehtivus ei sõltu selle kandmisest ametlikku registrisse. Kuid juhul, kui korralduse tegemisse on kaasatud notar, tagab notar oma ametiülesannetest tulenevalt selle, et varaga seotud korralduse koostamise (või tühistamise, muutmise või notari juurde hoiule antud testamendi tagasivõtmise) fakt registreeritakse riiklikus testamentide registris (*Végrendeletek Országos Nyilvántartása*). Sellest tulenevalt registreeritakse riiklikus testamentide registris järgmist liiki korraldused, mis tehakse surma puhuks vara kohta (või kui sellised korraldused tühistatakse ja neid muudetakse või kui notari juurde hoiule antud testament tagasi võetakse):

- tõestatud testament (notari koostatud tõestatud dokument);
- notari juurde hoiule antud eratestament;
- pärimisleping (kui selle on koostanud notar tõestatud dokumendina);
- testamendijärgne kinge (kui selle dokumendi on koostanud notar tõestatud dokumendina).

Sellise registrikande mis tahes põhjusel tegemata jätmine ei sea siiski ohtu testamendi kehtivust.

3 Kas surma puhuks tehtavatele korraldustele esineb muid piiranguid (nt pärandi sundosa)?

Vastavalt tsiviilseadustiku §-le 7:10 on testaatoril õigus kogu oma vara või selle osa vabalt käsutada, tehes varaga seoses korraldusi surma puhuks.

Sellest tulenevalt on testeerimisvabadusega hõlmatud testatori kogu vara. Kuigi Ungari õigusaktid sisaldavad teatavatele lähisugulastele (alanejad sugulased, abikaasa, vanemad) ette nähtud pärandi sundosa käsitlevaid sätteid, on sundosa Ungari õiguse kohaselt *võlaõiguslik* nõue, mille soodustatud isikud võivad esitada pärijate vastu. (Selline nõue tuleb esitada viie aasta jooksul.) Isik, kellel on õigus pärandi sundosale, ei ole pärija. See tähendab, et tal ei ole õigus saada mis tahes mitterahalist (*in rem*) osa pärandist ja seda isegi juhul, kui tema nõue pärijate vastu rahuldatakse.

4 Kui surma puhuks ei ole korraldust tehtud, kes pärib siis ja kui palju?

Kui isik ei ole surma puhuks varaga seoses korraldusi teinud, kohaldatakse seadusjärgse pärimise norme. Seadusjärgse pärimise korral pärivad lahkunu sugulased (alanejad sugulased, ülenejad sugulased või küljjoones sugulased) ja ka üleelanud abikaasa (või registreeritud kooselu partner) allpool kirjeldatud korras.

a. Sugulased kui seadusjärgsed pärijad

aa. Alanejad sugulased kui seadusjärgsed pärijad (tsiviilseadustiku § 7:55)

Seadusjärgsed pärijad on esimeses järjekorras lahkunu lapsed. Kui lapsi on kaks või enam, siis pärivad nad võrdsetes osades. Kui laps (või kaugem alaneja sugulane) on pärimisest kõrvale jäetud, pärivad sellise isiku alanejad sugulased asepärimise korras järgmiselt:

– võrdsetes osades;

– kogu selle pärandiosa, mille oleks pärinud nende pärimisest kõrvale jäetud üleneja sugulane.

Kui määratakse kindlaks pärandiosa, mille pärivad lahkunu alanejad sugulased, tuleb siiski arvesse võtta ka alanejatele sugulastele tehtud *kingituste tagastamise kohustust (täiendatud (laiendatud) pärandi põhimõtte)* (vt punkt e).

ab. Vanemad ja vanemate alanejad sugulased kui seadusjärgsed pärijad (tsiviilseadustiku § 7:63)

Kui lahkunul ei ole alanejaid sugulasi ja tal ei olnud abikaasat (või kui nad ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka), pärivad lahkunu vanemad võrdsetes osades. Kui vanem on pärimisest kõrvale jäetud, siis pärivad sellise vanema asemel tema alanejad sugulased sama põhimõtte alusel, nagu pärivad lahkunu lapse alanejad sugulased asjaomase lapse asemel (kooskõlas asepärimist reguleerivate normidega). Kui pärimisest kõrvale jäetud vanemal ei ole alanejaid sugulasi või kui asjaomane alaneja sugulane ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka, pärib ainult teine vanem või pärivad teise vanema alanejad sugulased.

ac. Vanavanemad ja vanavanemate alanejad sugulased kui seadusjärgsed pärijad (tsiviilseadustiku § 7:63)

Kui lahkunul ei ole alanejaid sugulasi, vanemaid või vanemate alanejaid sugulasi ja tal ei olnud abikaasat (või kui nad ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka), pärivad seaduse järgi lahkunu vanavanemad võrdsetes osades. Kui vanavanem on pärimisest kõrvale jäetud, siis pärivad sellise vanavanema asemel tema alanejad sugulased sama põhimõtte alusel, nagu pärivad lahkunu vanema alanejad sugulased asjaomase vanema asemel (kooskõlas asepärimist reguleerivate normidega).

Kui pärimisest kõrvale jäetud vanavanemal ei ole alanejaid sugulasi või kui asjaomane alaneja sugulane ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka, pärib vanavanema asemel tema abikaasa või (kui ka tema on pärimisest kõrvale jäetud) pärivad asjaomase abikaasa alanejad sugulased. Kui ühe liini vanavanemad on pärimisest kõrvale jäetud ja neil ei ole alanejaid sugulasi, kes astuks nende asemele (või kui nad ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka), pärivad kogu vara teise liini vanavanemad või nende alanejad sugulased.

ad. Vanavanavanemad ja vanavanavanemate alanejad sugulased kui seadusjärgsed pärijad (tsiviilseadustiku § 7:65)

Kui vanavanemate tasandil pärijaid ei ole (või kui nad ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka), siis pärivad seaduse järgi lahkunu vanavanavanemad võrdsetes osades. Kui vanavanavanem on pärimisest kõrvale jäetud, siis pärivad sellise vanavanavanema asemel tema alanejad sugulased sama põhimõtte alusel, nagu pärivad lahkunu vanavanema alanejad sugulased asjaomase vanavanema asemel (kooskõlas asepärimist reguleerivate normidega).

Kui pärimisest kõrvale jäetud vanavanavanemal ei ole alanejaid sugulasi või kui asjaomane alaneja sugulane ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka, pärib sellise vanavanavanema asemel tema abikaasa või (kui ka abikaasa on pärimisest kõrvale jäetud) abikaasa alanejad sugulased. Kui ühe liini vanavanavanemad on pärimisest kõrvale jäetud ja neil ei ole alanejaid sugulasi, kes astuks nende asemele (või kui nad ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka), pärivad kogu vara võrdsetes osades teise liini vanavanavanemad.

ae. Kaugemad sugulased kui seadusjärgsed pärijad (tsiviilseadustiku § 7:66)

Kui lahkunul ei ole vanavanavanemaid või nende alanejaid sugulasi (või kui nad ei kuulu seadusjärgsete pärijate hulka), pärivad seaduse järgi lahkunu kaugemad sugulased võrdsetes osades.

af. Pärijate puudumine (tsiviilseadustiku § 7:74)

Seadusjärgsete pärijate puudumise korral läheb pärandvara riigile.

Riik on sundpärija, mis tähendab, et riigil ei ole õigust pärandist loobuda. Muus osas on riigil siiski teiste pärijatega võrdväärne õiguslik seisund. Ungari õigusaktide kohaselt on riigipoolse pärimise korral tegemist pigem tsiviilõigusliku omandamise kui avaliku õiguse kohase omandamisega.

b. Abikaasa kui seadusjärgne pärija (tsiviilseadustiku § 7:58 – § 7:62)

Abikaasa saab olla seadusjärgne pärija üksnes tingimusel, et ta oli lahkunuga *seaduslikus* abielus. Sellest olenemata ei piisa abikaasa puhul seadusjärgseks pärimiseks üksnes seadusliku abielu olemasolust. Tsiviilseadustiku § 7:62 sisaldab erisätet, mille kohaselt jäetakse abikaasa pärimisest kõrvale *abielulise kooselu puudumise* korral. Üleelanud abikaasal ei ole õigust pärida, kui paar elas pärandi avanemise ajal lahus ja asjaolude põhjal saab kindlalt järeldada, et kooselu taastamist ei olnud oodata. Sellele pärimisest kõrvalejätmise alusele saab tugineda isik, kes päriks sellise kõrvalejätmise tulemusena ise või kes vabaneks kohustusest või muust koormast, millega ta on varaga seoses tehtud korraldustest tulenevalt seotud.

Tuleb märkida, et tsiviilseadustiku norme, millega reguleeritakse abikaasa pärimisõigust, tuleb *mutatis mutandis* kohaldada ka pärandaja *registreeritud kooselu partneri* suhtes. Teisisõnu on registreeritud kooselu partneril samasugune pärijastaatus nagu abikaasal, võttes arvesse registreeritud kooselu seaduse (2009. aasta seadus nr XXIX) § 3 lõiget 1.

Erinevalt abikaasadest ja registreeritud kooselu partneritest ei ole elukaaslastel (isikutel, kes elasid lahkunuga realselt koos, kuid nende vahel ei olnud sõlmitud abielu ega registreeritud kooselu) Ungari õigusnormide alusel õigust seaduse järgi pärida.

Abikaasapoolne seadusjärgne pärimine sõltub sellest, kas lahkunul on teisi seadusjärgseid pärijaid.

ba. Abikaasa ja alanejad sugulased kui seadusjärgsed pärijad (tsiviilseadustiku § 7:58)

Kui lahkunul on alanejad sugulased ja üleelanud abikaasa, on üleelanud abikaasal pärandiga seoses järgmised õigused:

- õigus nõuda isikliku kasutusõiguse seadmist abikaasade ühiseks koduks olnud kinnisasjale, sealhulgas sisustusesemetele ja kodutehnikale; ning
- õigus lahkunu lastega sama suurele osale ülejäänud pärandvarast (õigus ühele n-õ lapse osale).

Abikaasa võib igal ajal nõuda isikliku kasutusõiguse lunastamist (tulevikku silmas pidades) (tsiviilseadustiku § 7:59). Sellisel juhul on abikaasal õigus ühele n-õ lapse osale lunastatavast pärandvarast kas mitterahalise osana või rahas. Isikliku kasutusõiguse võib lunastada ka pärimismenetluse käigus. Isikliku kasutusõiguse lunastamisel tuleb nõuetekohaselt arvesse võtta huvitatud isikute (lahkunu abikaasa ja alanejate sugulaste) mõistlikke huve.

Pärimismenetluse käigus võivad abikaasa ja alanejad sugulased omavahelise pärandi jagamise kokkuleppega ette näha, et n-õ lapse osa asemel saab abikaasa isikliku kasutusõiguse seoses kogu pärandvaraga.

bb. Abikaasa ja vanemad kui seadusjärgsed pärijad (tsiviilseadustiku § 7:60)

Kui lahkunul ei ole alanejaid sugulasi (või kui alanejad sugulased on seadusjärgsete pärijate hulgast välja arvatud), kuid tal on üleelanud abikaasa ja vanemad, on üleelanud abikaasal järgmised õigused pärandile:

- õigus abikaasade ühiseks koduks olnud kinnisasjale, sealhulgas sisustusesemetele ja kodutehnikale (pigem omandiõigus sellele varale, mitte isiklik kasutusõigus); ning
- õigus poolele ülejäänud pärandvarast.

Teine pool pärandvarast jagatakse järgmiselt:

- lahkunu kaks vanemat pärivad võrdsetes osades;
- kui üks vanem on pärimisest kõrvale jäetud, siis pärivad lahkunu teine vanem ja abikaasa võrdsetes osades selle pärandiosa, mille oleks vastasel korral pärinud pärimisest kõrvale jäetud vanem.

bc. Abikaasa kui ainupärija (tsiviilseadustiku § 7:61)

Kui lahkunul ei ole alanejaid sugulasi ega üleelanud vanemat (või kui nad on seadusjärgsete pärijate hulgast välja arvatud), pärib üleelanud abikaasa kogu pärandvara. Sellest tulenevalt pärib üleelanud abikaasa seaduse alusel enne lahkunu vanemate alanejaid sugulasi (või lahkunu vendi ja õdesid) või enne kaugemaid ülenejaid või külgi sugulasi.

c. Lapsendamise õiguse seadusjärgse pärimise korral

Lapsendamise tulemusel tekib lapsendatud isiku ning lapsendaja ja tema sugulaste vahel seadusjärgne pärimisõigus. Peale selle säilib teatavatel juhtudel seadusjärgne pärimisõigus ka lapsendatud isiku ja tema veresugulaste vahel.

ca. Lapsendatud isik kui seadusjärgne pärija

Lapsendatud isikuid käsitatakse lapsendamissuhte kestel lapsendaja alanejate veresugulastena seadusjärgse pärimise eesmärgil. Nad pärivad lapsendaja ja tema sugulaste vara nagu lapsendaja alanejad veresugulased. Lapsendatud isikul säilib samuti seadusjärgne õigus pärida oma veresugulaste vara, kuid seda üksnes juhul, kui isiku lapsendas üleneja sugulane, vend või õde või sellise üleneja sugulase järeltulija (*tsiviilseadustiku § 7:72*).

cb. Lapsendatud isiku vara seadusjärgne pärimine

Lapsendamise õigusmõju seoses pärimisega on nõ vastastikune. Lapsendatud isiku seadusjärgsed pärijad on järgmised isikud:

- tema alanejad sugulased ja üleelanud abikaasa;
- alanejate sugulaste puudumise korral tema abikaasa ja lapsendanud vanemad;
- alanejate sugulaste ja üleelanud abikaasa puudumise korral lapsendanud vanemad ja nende sugulased.

Pärimine toimub kooskõlas seadusjärgset pärimist reguleerivate üldnormidega.

Seadusjärgne pärimine lapsendaja ja tema sugulaste poolt sõltub sellest, kas pärandi avanemise ajal eksisteeris isikute vahel lapsendamissuhe.

Kui eespool loetletud isikud siiski lapsendatud isiku vara ei päri, on lapsendatud isiku seadusjärgsed pärijad tema veresugulased, tingimusel et isiku lapsendas üleneja sugulane, vend või õde või sellise üleneja sugulase järeltulija (*tsiviilseadustiku § 7:73*).

d. Otsejoones pärimine – seadusjärgse pärimise erinormid seoses konkreetse varaga

N-õ otsejoones pärimise põhimõte on omane Ungari õigusele. Otsejoones pärimine on seadusjärgse pärimise *eriliik*, mille kohaselt teatava pärandvara (n-õ otsejoones päritava vara) suhtes kohaldatakse erinorme, mis erinevad seadusjärgse pärimise üldnormidest.

Tuleb märkida, et otsejoones pärimise eeskirju kohaldatakse eranditult *alanejate sugulaste puudumise korral*. Juhul kui lahkunu vara pärivad seadusjärgsete pärijatena tema alanejad sugulased, kohaldatakse seadusjärgse pärimise üldeeskirju.

da. Otsejoones päritav vara (tsiviilseadustiku § 7:67)

Otsejoones päritav vara moodustab lahkunu pärandvara hulgas allpärandi. Selline allpärand hõlmab järgmist vara:

- vara, mille lahkunu omandas esivanemalt pärandina või kingitusena; ning
- vara, mille lahkunu päris või sai kingitusena oma vennalt või õelt või venna või õe alanejalt sugulaselt, tingimusel et asjaomane vend või õde või tema alaneja sugulane sai kõnealuse vara tema ja lahkunu ühiselt esivanemalt pärandina või kingitusena.

Seadusega jäetakse teatav vara siiski otsejoones päritava vara hulgast välja (n-õ otsejoones pärimisele mittekuuluv vara); vt allpool punkt dd.

Vara otsejoones päritavust (s.t asjaolu, et asjaomane vara kuulub otsejoones päritava vara hulka) peab tõendama see isik, kes selle õiguse alusel vara päriks.

db. Otsejoones päritava vara pärimine (tsiviilseadustiku § 7:68)

Otsejoones päritava vara pärivad lahkunu vanemad (või pärimisest kõrvale jäetud vanemate alanejad sugulased) ja vanavanemad ning lahkunu kauged esivanemad (otsejoones pärijad). Otsejoones päritava vara pärimise suhtes kohaldatakse järgmisi norme.

- Vanem pärib vara, mis on lahkunu kätte jõudnud tema või ühe tema esivanema kaudu. Kui vanem on pärimisest kõrvale jäetud, siis pärivad tema asemel tema alanejad sugulased kooskõlas seadusjärgse pärimise üldnormidega.
- Kui pärimisest on kõrvale jäetud nii vanem kui ka tema pärimisõigusega alaneja sugulane, siis pärib otsejoones päritava vara lahkunu vanavanem.
- Kui lahkunu vanavanem on samuti pärimisest kõrvale jäetud, siis pärib otsejoones päritava vara lahkunu kaugem alaneja sugulane.

Juhul kui lahkunul ei ole ühtegi eespool loetletud pärijat, siis otsejoones pärimist käsitlevaid norme ei kohaldata. Sellisel juhul kohaldatakse otsejoones päritava vara pärimise suhtes seadusjärgse pärimise üldnorme.

dc. Üleelanud abikaasa kasuks seatud otsejoones päritava vara isiklik kasutusõigus (tsiviilseadustiku § 7:69)

Punktis db nimetatud pärijad (otsejoones pärijad) pärivad otsejoones päritava vara omandiõiguse. Lahkunu üleelanud abikaasal on siiski õigus lasta enda kasuks seada otsejoones päritava vara isiklik kasutusõigus.

Isikliku kasutusõiguse lunastamist võib taotleda järgmiselt:

- isikliku kasutusõiguse lunastamist võib taotleda iga huvitatud isik, s.t kas abikaasa, kellel on õigus lasta enda kasuks seada isiklik kasutusõigus, või otsejoones pärija;
- seevastu abikaasade ühiseks koduks olnud kinnisasjale, sealhulgas sisustusesemetele ja kodutehnikale seatud isikliku kasutusõiguse lunastamist võib taotleda eranditult abikaasa.

Isikliku kasutusõiguse lunastamise korral on abikaasal õigus ühele kolmandikule otsejoones päritavast varast.

dd. Otsejoones päritava vara hulgast välja arvatud vara (tsiviilseadustiku § 7:70)

Olenemata punktist da on otsejoones päritava vara hulgast välja arvatud järgmised esemed:

- tavapärase väärtusega kingitused;
- mis tahes vara, mida lahkunu surma ajal enam ei eksisteeri. Otsejoones pärimist käsitlevaid sätteid kohaldatakse siiski mis tahes asendusvara suhtes või mis tahes sellise vara suhtes, mis soetati sellise vara müügitulu eest.

Kui lahkunul on üleelanud abikaasa, siis ei saa otsejoones pärimise alusel esitada nõuet seoses igapäevaste sisustusesemete ja kodutarvetega.

e. Kohustus tagastada kingitused pärandvara hulka (täiendatud (laiendatud) pärandi põhimõtte)

Kui lahkunu pärijad on tema alanejad sugulased, siis mõjutab neist igaühe pärandiosa alanejate sugulaste kohustus tagastada neile tehtud kingitused pärandvara hulka. Põhimõtte on selles, et kui mitu alanejat sugulast pärivad koos, siis arvestab iga pärija pärandvara hulka lahkunult tema eluajal saadud *eelpärandi* väärtuse (tsiviilseadustiku § 7:56).

Kingituste tagastamise kohustuse suhtes kohaldatakse järgmisi peamisi norme.

Tulenevalt kingituste tagastamise kohustusest peab kaaspärija arvestama eelpärandi pärandvara hulka järgmistel tingimustel:

- lahkunu on sõnaselgelt ette näinud, et asjaomane eelpärand tuleb arvestada pärija pärandiosa hulka, või
- asjaolude põhjal võib eeldada, et kingitus tehti tingimusel, et see tuleb pärandi hulka arvata.

Sellest olenemata ei laiene kingituste tagastamise kohustus järgmisele varale (tsiviilseadustiku § 7:56 lõige 3):

- tavapärase väärtusega eelpärand; ning
- elatis, mis on määratud toetust vajavatele alanejatele sugulastele, seda isegi juhul, kui lahkunu on tagastamise sõnaselgelt ette näinud.

Kingituste tagastamise menetlus hõlmab järgmisi toiminguid (tsiviilseadustiku § 7:57 lõige 1):

- pärijad peavad arvestama pärandvara väärtuse hulka lahkunult saadud eelpärandi väärtuse;
- saadud koondväärtus (s.t väärtus, mis saadakse pärandvara väärtuse ja tagastatud eelpärandite väärtuse liitmisel) jagatakse proportsionaalselt pärijate vahel vastavalt nende seadusjärgsele pärandiosale;
- iga pärija poolt tagastatud eelpärandi väärtus (s.t pärandajalt saadud eelpärandi väärtus) lahutatakse asjaomasele pärijale määratud osast.

Kui kaaspärija poolt tagastatud kingituste väärtus on tema arvutusliku pärandiosa väärtusega võrdne või sellest suurem, siis loetakse, et tema on oma seadusjärgse pärandiosa kätte saanud, kuid ta ei pea ülemäärast summat tagasi maksma (tsiviilseadustiku § 7:57 lõige 4).

Alanejatel sugulastel on kohustus tagastada kingitused pärandvara hulka järgmistel juhtudel:

- seadusjärgse pärimise korral; või
- juhul, kui alanejad sugulased pärivad testamendi järgi sellise osa, mis on võrdne nende seadusjärgse osaga (tsiviilseadustiku § 7:56 lõige 2).

5 Milline ametiasutus on pädev:

5.1 pärimisasjades?

Ungaris kuulub pärimismenetlus notarite või kohtute pädevusse.

– Kui pärimisest huvitatud isikute vahel vaidlust ei teki, lahendatakse pärandiga seotud õigusküsimused üldjuhul notariaalse pärimismenetluse teel (üksikasjalikuma teabe saamiseks vt punkt 6). Notariaalne pärimismenetlus on hagita menetlus, milles notaril on kohtuga sarnane funktsioon ja mille lõpus tehakse ametlik otsus (väljastatakse pärimistunnistus).

– Juhul kui huvitatud isikute vahel tekib siiski vaidlus, siis ei saa seda lahendada notar. Sellisel juhul tuleb pöörduda kohtu poole.

Kuna pärimisasjadega seotud õigusvaidlused on suhteliselt harvad, lahendatakse suurem osa pärimisasju Ungaris lõplikult notariaalse pärimismenetluse teel.

5.2 võtma vastu pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Ungari õiguses järgitakse automaatse (*ipso iure*) pärimise põhimõtet; pärand läheb lahkunu surma korral pärijatele üle, ilma et selleks oleks vaja teha mis tahes eraldi õigustoimingut. Sellest tulenevalt ei ole Ungari õigusnormide kohaselt vaja esitada avaldust pärandi *vastuvõtmiseks*.

Kui pärija ei soovi pärida, võib ta teha avalduse pärandist *loobumiseks*. Õigusaktidega ei ole loobumise vormile kehtestatud erinõudeid; loobumine on vormiliselt kehtiv olenemata sellest, kas avaldus tehakse suuliselt või kirjalikult.

Ungaris määratakse seadusjärgse pärimise järjekord kindlaks formaalse õigusliku menetluse ehk pärimismenetluse tulemusena (vt punkt 6), mistõttu tuleb menetlust toimetavat notarit siiski teavitada pärandist loobumisest, kui seda asjaolu soovitakse pärimismenetluse käigus arvesse võtta. Sellepärast tehakse praktikas pärandist loobumise avaldus pärimismenetlust läbi viiva notari juures või esitatakse pärandist loobumise avaldus kirjalikult asjaomasele notarile.

Juhul kui pärija loobub pärandist, ulatub selle õigumõju tagasi lahkunu surmakuupäevani ja loetakse, et pärand ei ole pärijale üle läinud.

5.3 võtma vastu annaku vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Esemelise annaku (*legatum vindicationis*) puhul kohaldatakse seoses õiguse ülemineku ja õigusest loobumisega *mutatis mutandis* punktis b selgitatud õigusnorme.

5.4 võtma vastu pärandi sundosa vastuvõtmise või sellest loobumise avaldust?

Nagu eespool märgitud, käsitatakse sundosa Ungari õigusaktide kohaselt pärijate vastu esitatava võlaõigusliku nõudena. Sundosa ei ole mitterahaline (*in rem*) osa pärandvarast. Sellest tulenevalt ei ole Ungari õigusaktide kohaselt vaja sundosa vastuvõtmiseks või sellest loobumiseks esitada avaldust. Sundosa nõude rahuldamise viis sõltub eeskätt sellest, millised on suhted pärija ja selle isiku vahel, kellel on õigus pärandi sundosale:

– kui pärija ja sundosa saaja vahel valitseb *konsensus* (s.t pärija tunnistab sundosa nõuet), võivad nad pärimismenetluse käigus kokku leppida sundosa nõude rahuldamises (nt pärija võib sundosa nõude rahuldamiseks anda osa pärandi hulka kuuluvast varast üle isikule, kellel on õigus pärandi sundosale);

– vastasel korral võib isik, kellel on õigus pärandi sundosale, pöörduda oma nõude rahuldamiseks pärija vastu kohtusse.

6 Lühikirjeldus siseriikliku õiguse kohase pärimismenetluse, sealhulgas pärandvara likvideerimise ja pärandvara jagamise kohta (sealhulgas teave selle kohta, kas kohus või muu ametiasutus algatab pärimismenetluse ametiülesande korras).

Ungari õigusaktides on sätestatud formaalne õiguslik menetlus ehk pärimismenetlus. Seda menetlust alustatakse *ex officio* (ametniku omal algatusel) ja selle eesmärk on kaasata kõik huvitatud isikud (pärijad, annakusaajad, isikud, kellel on õigus pärandi sundosale, pärandaja võlausaldajad jt), et lahendada kõik pärandiga seotud õiguslikud küsimused ühe menetluse raames võimalikult suures ulatuses.

Ungaris koosneb pärimismenetlus kahest etapist. Esimene etapp on pärandvara *inventuur*, mille viib läbi pädeva kohaliku haldusasutuse (linnaavalitsuse) volitatud töötaja ehk inventeerija. Inventuuri eesmärk on valmistada ette notariaalset menetlust, selgitada välja pärimisasjaga seotud isiklikud ja materiaalsed asjaolud (eelkõige pärandvara hulka kuuluv vara, samuti huvitatud isikute ring, ning teha kindlaks, kas lahkunu tegi surma puhuks korraldusi). Kõik need asjaolud märgitakse pärandvara nimekirja, mis saadetakse pädevale notarile.

Teine etapp on *notariaalne menetlus*, mis viiakse läbi kooskõlas hagita kohtumenetlusi reguleerivate õigusnormidega. Selles menetluses on notaril kohtuga sarnane funktsioon ja ta teostab riigivõimu.

Selle menetluse puhul kohaldatakse *pädevust käsitlevaid erinorme*: menetlust võib läbi viia üksnes see notar, kellel on selleks seaduslik pädevus; see tähendab, et huvitatud isikud (nt pärijad) ei saa valida notarit oma soovi järgi.

Menetluse käigus uurib notari ametiülesannetest tulenevalt juhtumi neid fakte ja asjaolusid, mis määravad pärimisjärjekorra. Tavaliselt tuleb faktide selgitamiseks korraldada istung. Notar kutsub huvitatud isikud istungist osa võtma. Kui on tõendeid selle kohta, et lahkunu tegi surma puhuks vara kohta korraldusi, võtab notari ametiülesannetest tulenevalt meetmeid selle dokumendi saamiseks.

Ungaris toimub *pärandvara jagamine* pärijate vahel tavaliselt pärimismenetluse raames. Pärandvara jagamisega lõpeb sisuliselt pärijate pärimise teel saadud kaasomand. Tavaliselt sõlmitakse pärandvara jagamiseks pärijate vahel *pärandvara jagamise kokkulepe*. Kui pärijad sellise kokkuleppe sõlmivad, väljastab notari ametiülesannetest tulenevalt pärimistunnistuse, mis on sisu poolest kokkuleppega kooskõlas.

Pärimismenetluse käigus võidakse sõlmida ka kokkuleppe pärijate ja teiste huvitatud isikute vahel: pärijad võivad anda pärimise teel saadud vara nõuete rahuldamiseks tervikuna või osaliselt üle pärandaja võlausaldajale või isikule, kellele on õigus pärandi sundosale. See võimaldab lahendada pärandaja võlausaldajate ja pärandi sundosa saajate nõuded läbirääkimiste teel pärimismenetluse käigus.

Pärimismenetluse lõpus teeb notari ametliku otsuse: väljastab *pärimistunnistuse*. Selle otsusega annab notari ametiülesannetest tulenevalt pärandi erinevad osad õiguslikult pärijatele (või annakusaajatele) üle.

Huvitatud isikud võivad esitada notari väljastatud pärimistunnistuse peale *edasikaebuse*, mida menetleb pädev üldkohus. Kui edasikaebust ei esitata, muutub otsus lõplikuks. Lõplik pärimistunnistus on autentne avalik dokument, millega tõendatakse selles nimetatud pärija (või annakusaaja) staatust. Notari ametiülesannetest tulenevalt lõpliku pärimistunnistuse edastamise kinnistusraamatu (või muu vararegistri) pidajale.

Tuleb märkida, et kui huvitatud isikute vahel tekib siiski vaidlus, siis ei saa seda lahendada notariaalse pärimismenetluse raames. Õigusvaidlusi saab lahendada üksnes kohtumenetluse käigus.

7 Kuidas ja millal saab isikust pärija või annakusaaja?

Vastavalt tsiviilseadustiku §-le 7:1 läheb isiku vara pärast pärandaja surma tervikuna üle tema pärijatele. Sellest järeldub, et Ungari õiguses kohaldatakse automaatse (*ipso iure*) pärimise põhimõtet. Pärandaja surmaga läheb pärand pärijale üle seadusest tulenevalt, ilma et selleks oleks vaja teha eraldi õigustoimingut (nt esitada pärandi vastuvõtmise avaldust); Ungari õiguses ei kohaldata n-õ lamava pärandi (*hereditas iacens*) põhimõtet. Kui pärijaid on rohkem kui üks, omandavad nad pärandi lahkunu surma korral proportsionaalselt nende pärandiosaga. Sellest tulenevalt tekib lahkunu surma ajal neile kaasomand.

Ungari tsiviilõiguse kohaselt on olemas kahte liiki annakuid: esemeline annak (*legatum vindicationis*) ja kohustusega seotud annak (*legatum damnationis*).

Esemelise annakuga määrab testator oma surma puhuks tehtud korraldusega konkreetsele soodustatud isikule (esemelise annaku saajale) pärandvara hulgast konkreetse eseme. Esemelise annaku määramisega saab annakusaaja otsese asjaõiguse seoses pärandvaraga – s.t et ta omandab esemelise annaku testatori surma hetkel.

Kohustusega seotud annakuga on tegemist siis, kui testator kohustab surma puhuks tehtud korralduses oma pärijat andma konkreetsele soodustatud isikule teatavat rahalist hüvet (nt maksma talle teatava rahasumma). Õigusliku laadi poolest on kohustusega seotud annak pärija vastu esitatav kohustuslik õiguslik nõue ja sellega ei kaasne asjaõiguse vahetu üleminek testatorilt annakusaajale.

Eespool kirjeldatud arvesse võttes omandavad pärijad ja esemelise annaku saajad pärandi või annaku testatori surma hetkel. Tuleb siiski märkida, et olenemata õiguste vahetust automaatsest (*ipso iure*) omandamisest on Ungari õigusaktide kohaselt üldjuhul vaja viia läbi formaalne õiguslik menetlus (pärimismenetlus), et saada notariaalne pärimistunnistus.

8 Kas pärija pärib ka surnu võlad? Kui jah, siis millistel tingimustel?

Jah. Tsiviilseadustiku § 7:96 kohaselt vastutavad pärijad pärandiga seotud võlgade eest. Pärijate sellist vastutust on piiratud järgmiselt.

– Pärijad vastutavad pärandiga seotud võlgade eest eeskätt pärandvara ulatuses, s.t pärandvara hulka kuuluvate esemete ja pärandist saadava tulu piires (*cum viribus*).

– Kui aga pärandi hulka kuuluvad esemed või pärandist saadav tulu ei ole nõuete täitmisele pööramise ajal pärija valduses, kasutatakse nõuete rahuldamiseks ka pärija muud vara pärandvara väärtuse ulatuses (*pro viribus*).

Tuleb märkida, et erinevalt teiste riikide õigussüsteemidest ei sõltnud Ungari õiguse kohaselt pärijate vastutus pärandi inventuurist. Pärijate piiratud vastutus tuleneb õigusaktidest, seega ei pea pärijad esitama pärandi vastuvõtmisel avaldust oma vastutuse piiramiseks.

Tsiviilseadustiku §-s 7:94 on täpsustatud, millised nõuded kujutavad endast pärandiga seotud võlgu. Pärandiga seotud võlad on:

- a) lahkunu nõuetekohase matmise kulud;
- b) pärandi omandamise, kindlustamise ja valitsemisega seotud kulud, samuti pärimismenetlusega kaasnevad kulud;
- c) lahkunu võlad;
- d) sundosaga seotud kohustused;
- e) annakutega ja kinnisasjadest annakutega seotud kohustused.

Eespool nimetatud viis pärandiga seotud võlgade kategooriat *reastatakse* tähtsuse järjekorras (tsiviilseadustiku § 7:95). Võlad rahuldatakse eri kategooria võlgade jaoks kindlaks määratud järjekorras. Kui kõigi ühte kategooriasse kuuluvate võlgade rahuldamine ei ole võimalik, rahuldatakse asjaomasesse kategooriasse kuuluvad võlad proportsionaalselt (nõuete suuruste suhtarvu alusel).

9 Milliseid dokumente ja/või millist teavet üldjuhul nõutakse kinnisvara registreerimiseks?

Kui pärandi hulka kuulub kinnisvara, tagab notar oma ametiülesannetest tulenevalt lõpliku pärimistunnistuse edastamise kinnistusraamatu pidajale (vt punkt 6), et registris saaks teha vajalikud muudatused asjaomase kinnisvara kohta.

Kinnisvara registreerimist käsitleva 1997. aasta seaduse nr CXLI (1997. évi CXLI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról) § 29 kohaselt võib õigusi registreerida ja kandeid teha üldjuhul selliste avalike dokumentide, täieliku pärimisõiguslikku jõuga eradokumentide või asjakohaste dokumentide notariaalselt tõestatud koopiade alusel, millega tõendatakse registreerimise esemeks oleva õiguse või asjaolu tekkimist, muutmist või lõppemist. Sellisele dokumendile peab olema lisatud kas registrijärgse õiguste omaniku või potentsiaalse õiguste omaniku (kes võidakse kanda kinnistusraamatusse ajutise soodustatud isikuna) luba (s.t registreerimisluba, mille võib anda õiguste omanik, väljastades dokumendi, mis vastab samadele vorminõuetele nagu see dokument, mille alusel õigus registreeritakse).

Kinnisvara registreerimise seaduse §-s 32 on sätestatud kinnisvara registreerimise aluseks oleva dokumendi sisule kehtestatud nõuded:

- a) isiku identifitseerimisandmed, aadress ja kliendi isikukood;
- b) statistilist numbrit kandvate organisatsioonide puhul nende nimi ja statistiline identifitseerimisnumber, registrijärgne asukoht ning kohtu- või äriregistris registreerimise number; usuliste ühenduste puhul nende registrinumber;
- c) asjaomase vara täielik aadress ja kirjeldus (omavalitsusüksus, katastrinumber), samuti mõjutatud omandiosa;
- d) õiguse või fakti üksikasjalik kirjeldus;
- e) muudatuse õiguslik alus;
- f) asjaomaste poolte kokkulepe ja/või registrijärgse omaniku tingimusteta ja tagasivõetamatu luba;
- g) kokkuleppeosaliste avaldus seoses oma vastava kodakondsusega.

9.1 Kas pärandi hooldaja määramine on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik? Kui see on kohustuslik või taotluse korral kohustuslik, milliseid samme tuleb selleks astuda?

Ungari õiguses ei tunta pärandi hooldaja õiguslikku mõistet.

Sellest olenemata võib asja menetlev notar määrata teatavate pärandvara valitsemisega seotud funktsioonide täitmiseks hooldaja. Hooldaja võidakse määrata järgmisel juhul:

- aa) äriühingute liikmeõiguste kasutamiseks (pärimisseaduse § 32 lõige 2).

Kui pärandi hulka kuulub osalus äriühingus (või ühistus) või äriühingu osakuid/aktsiaid, võib notar määrata hooldaja osalusest või osakutest/aktsiatest tulenevate õiguste ajutiseks kasutamiseks. Selline hooldaja määratakse äriühingu (ühistu) palvel või mis tahes sellise isiku (üksuse) taotluse alusel, kellel on huvisid seoses äriühingu (ühistu) toimimisega;

- ab) nõuete sissenõudmiseks (pärimisseaduse § 32 lõige 3).

Kui pärand hõlmab nõudeid, võib notar määrata selliste nõuete sissenõudmiseks hooldaja pärimisest huvitatud isiku taotluse alusel. Selleks otstarbeks määratud hooldaja vastutab selliste õiguslike sammude astumise eest, mida on vaja pärandi osaks olevate nõuete sissenõudmiseks.

Hooldajat ei määrata (seda isegi eespool nimetatud juhtudel), kui eespool nimetatud toiminguid teeb *testamentitajaja*.

9.2 Kellel on õigus surma puhuks tehtud korraldus täide viia ja/või pärandit hooldada?

Ungaris lahendatakse pärimisega seotud õigusküsimused (pärimisasjad) sellise notariaalse õigusmenetluse teel, mille puhul notar täidab menetluses kohtuniku funktsiooni (vt punkt 6).

Notar teeb oma ametiülesannetest tulenevalt kindlaks, kas riiklik testamentide register sisaldab mis tahes kandeid selle kohta, et lahkunu on teinud oma surma puhuks varaga seotud korraldusi, ja kui selliste korralduste kohta on teavet, hangib need omal algatusel.

Sellest tulenevalt on Ungari õigusnormide kohaselt just *notari ülesanne ja kohustus* menetleda pärimisasju *surma puhuks tehtud korralduste täitmiseks*.

Kuid Ungari õigusaktide kohaselt on ka testaatoritel lubatud määrata testamentitajaja. Tuleb siiski rõhutada, et testamentitajaja määramine ei asenda pärimismenetlust; testamentitajaja ei saa täita notari ülesandeid.

Testamentitajaja õigused ja kohustused on reguleeritud testaatori surma puhuks tehtud korraldustega. Kui testament ei sisalda sellekohaseid korraldusi, on testamentitajal järgmised õigused ja kohustused (pärimisseaduse § 99):

- aidata menetlust läbiviival asutusel teha pärandvara inventuuri;
- algatada vajaduse korral pärandvara kaitseks meetmete võtmine;
- valitseda pärandit. Vara valitseja rollis on testamentitajal õigus ja kohustus teha järgmist:
- nõuda pärijatelt ja annakusaajatelt testamenti täitmist;
- rahuldada võlausaldajate nõuded (toimides sellisel juhul enda nimel, kuid tehes makseid pärandi arvelt);
- kasutada ajutiselt mis tahes õigusi, mis tulenevad pärandi osaks olevatest äriühingute (ühistu) aktsiastest/osakutest (või osalusest neis);
- nõuda sisse pärandvara hulka kuuluvad saadaolevad summad (toimides sellisel juhul enda nimel, kuid pärandvara kasuks).

Testamentitajaja roll vara valitsejana on siiski piiratud: ta ei tohi võtta mis tahes kohustusi seoses pärandvaraga ja ta ei tohi vara müüa, välja arvatud juhul, kui kõik pärimisest huvitatud isikud on sellega nõus; peale selle ei või ta näha ette pärandi arvelt tasuta hüvesid.

9.3 Millised on pärandi hooldaja volitused?

Notari määratud hooldaja ning testamentitajaja õiguste ja kohustuste kohta vt punkt 9.1.

10 Millised dokumendid antakse üldjuhul välja siseriikliku õiguse kohaselt pärimismenetluse jooksul või selle lõpus, tõendades pärandisaajate staatust ja õigusi? Kas neil on konkreetne tõendusjõud?

Nagu eespool märgitud (vt punkt 6), viib pärimismenetlust Ungaris läbi notar. Menetluse lõpus tehakse ametlik otsus, s. t väljastatakse *pärimistunnistus*. Selle otsusega annab notar pärandi osad õiguslikult üksikutele pärijatele üle.

Tuleb siiski märkida, et pärijate omandiõigus ei teki pärimistunnistuse alusel. Nagu eespool märgitud, järgitakse Ungari õiguses *aut omaatse (ipso iure) pärimise* põhimõtet; pärand läheb pärijatele üle isiku surma ajal. Sellest tulenevalt on pärimistunnistusel *deklaratiivne* mõju.

Pärast seda, kui otsus on muutunud lõplikuks, on notari väljastatud pärimistunnistusel *õiguspärastav funktsioon*: tegemist on autentse dokumendiga, millega tõendatakse kolmandatele isikutele tunnistusele märgitud isikute staatust pärijatena (või annakusaajatena), välja arvatud juhul, kui kohus otsustab kohtumenetluse tulemusel teisiti.

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei

pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/10/2015